

MARIBORSKI

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2450
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.400

Ženevska resolucija

Izredno zasedanje sveta Društva narodov, sklicano na zahtevo Francije zaradi obsodbe Nemčije in določitve sankcij, je bilo v sredo zaključeno, s sprejetjem zadevne resolucije in izvolitvijo odbora, ki naj določi sankcije za bodoče kršitve. Iz velikega hrupa, ki je nastal po nemški uvedbi splošne vojaške obveznosti in s tem samovoljnem razveljavanju dela versailleske mirovne pogodbe, se je rodila — miš! Kako pa naj drugače tudi imenujemo to resolucijo, ki je bila sprejeta soglasno, torej po pravljeno tako dolgo, da ni mogla nikomur ne koristiti ne škoditi. Vsa obsodba Nemčije je reducirana na sledeči stavek resolucije: »Svet Društva narodov izjavlja, da je Nemčija prekršila mednarodne pogodbe, ki jih je sama podpisala in se mora zaradi tega enostranskega postopanja obsoditi.« To, nič drugega! Nobene ostre graje, nobene zahteve po uveljavitvi spoštovanja versailleske mirovne pogodbe, nobenih sankcij! Dejansko pomeni ta obsodba: Mi Nemčijo obsodimo, hi pa puščamo proste roke, da kršitev versailleske mirovne pogodbe sankcionira in izvede do konca po svoji mili volji.

Proti Nemčiji se zaradi te samovoljne odpovedi veljavnosti bistvenega dela mirovne pogodbe ne ukrene nič, ne določijo in ne izvedejo se prav nobene, ne diplomatske, ne vojaške, ne finančne in ne gospodarske sankcije. Nasprotno, z Nemčijo naj se nadaljuje pogajanja za oborožitveni sporazum in zagotovitev miru. Pač pa naj se statut Društva narodov izpopolni z dodatkom, ki bo določal gospodarske in finančne sankcije proti onim državam, ki bi v bodoče kdaj storile isto, kar je storila sedaj Nemčija. V ta namen se je izvolil tudi poseben odbor, ki naj sestavi besedilo določb o teh sankcijah, ki ga tvorijo delegati, ki jih imenujejo Anglija, Francija, Italija, Rusija, Poljska, Jugoslavija, Turčija, Španija, Kanada, Čile, Madžarska, Nizozemska in Portugalska. Ta obsodba in ta odbor nas živo spominjata na obsodbo Madžarske po Marcellu, ki je pa bila vendar neprimerno ostrejša, in na sklep o konvenciji proti mednarodnemu terorizmu. Poteklo je od takrat že precej časa, toda takrat izvoljeni odbor se še ni genil in protiteroristične konvencije ni in je najbrže nikoli ne bo. Ne bo morda poslovanje odbora za sankcije enako? Ne bo tudi določba o sankcijah krnila tje v predalih generalnega tajništva Društva narodov v Ženevi?

»Besede, besede, besede...« pravi Shakespeare v »Hamletu«. Obsodbe, obsodbe, pa še demarše, spomenice in resolucije — potem pa nič več. Vse gre dalje svojo pot tako, kakor kdo hoče. Vsa Ženeva je le prazni videz, ker sankcij nima in jih, dokler bo Društvo narodov tako, kakršno je, tudi ne bo imelo. Pa še s tem Nemčija ni zadovoljna in napoveduje protest proti ženevski resoluciji. Berlin odreja Društvo narodov sploh pravico, da bi Nemčijo obsodilo, pa četudi tako boječe rahlo, kot je storilo v sredo. Berlin pravi, da tisto Društvo narodov, ki ni izpolnilo obveznosti, ki jo je prevzelo in ni doseglo razorožitve, ni na prav nobene moralne podlage obsoditi Nemčije, ako je storila isto in tudi ni več voljna izvrševati enako in istočasno prevzetih obveznosti glede razorožitve. Nadalje pa opozarja še na paradoks, da predlagajo iste velesile (resolucija v Stresli), ki obsojajo Nemčijo zaradi samovoljnega razveljavanja vojaških klavzul versailleske mirovne pogodbe — razveljavanje enakih klavzul saintger-

Ogorčenje Nemčije zaradi obsodbe

Protest pri velesilah — Mostovi za vrnitev v Ženovo so porušeni — Društvo narodov ni imelo pravice soditi — Nemčija odklanja pogajanja in pakte — „Times“ sekundirajo Nemčiji

BERLIN, 19. aprila. Sprejem resolucije Društva narodov je izzval v Berlinu in vsej Nemčiji ogromno ogorčenje. Zunanje ministrstvo je preko angleškega in italijanskega poslanika sporočilo že večeraj velesilam protest nemške vlade. Zlasti protestira Nemčija proti zadržanju Anglije v Stresli in Ženevi. Dokončno stališče pa bo nemška vlada zavzela šele tedaj, ko se bo videlo, ali bodo sledili še kakšni uradni dodatki k ženevski izjavi. Kancelar Hitler bo odgovoril Ženevi v posebnem govoru ali pa v intervjuju. Splošno se naglašja, da je Društvo narodov napravilo sirov udarec in porušilo vse mostove med Ženovo in Nemčijo. Obsodba Društva narodov je enostranski akt nasilja, ki ga Nemčija najodločneje odklanja, tembolj, ker ni članica Društva narodov. Nemčija bi se bila mogla obsoditi samo tedaj, ako bi bila poklicana pred sodišče, da obrazloži svoje razloge, zakaj je tako postopala. V Ženevi so pa sedeli tožitelji, ki so že sami

prav tako odklonili tudi povabilo na podonavsko konferenco v Rimu.

LONDON, 19. aprila. Angleški tisk pi-

še o ženevski resoluciji zelo rezervirano. Nekateri listi izražajo upanje, da s tem korakom še niso zaprta vsa vrata za pogajanja z Nemčijo, drugi se pa zopet boje, da bo Berlin iz tega izvajal konsekvence, zlasti glede vprašanja vrnitve v Društvo narodov. »Times« pišejo, da je sklep Društva narodov docela naravno vzbudil v Nemčiji ogorčenje in prepričanje, da gre za enostranski akt, ki dokazuje, da je Društvo narodov izključno instrument v rokah nekaterih zmagovitih držav. To je tudi do neke mere res, dasi ne v celoti. Treba je obžalovati, da ni institucija, kakor je Društvo narodov, upoštevala okolnosti, pod katerimi je Nemčija svoječasno prevzela obveznosti, ki jih sedaj zavrača. Ugled Društva narodov bi se mnogo bolj dvignil, ako bi se bilo vsaj z eno besedo spomnilo razmere, v katerih je bila versailleska mirovna pogodba Nemčiji vsiljena.

Bolgarska režimska kriza

ODSTOP VLADE GENERALA ZLATEVA. BOJ ZA VOJAŠKO ALI CIVILNO NOVO VLADO.

SOFIJA, 19. aprila. Ukrep vlade generala Zlateva, po katerem so bili aretirani in internirani mnogi ugledni politiki Bolgarije, med njimi bivša predsednika vlade Čankov in Georgijev, in mnogi višji častniki, je izzval velika nesoglasja tudi v sami vladli. Pravo sodni minister dr. Dikov, kmetijski minister Molov in zunanji minister Batalov so zaradi tega nastopili zelo energično in odstopili. Prizadevanja generala Zlateva, da bi svoj odstop prekricali, niso imela uspeha. Zlatev je moral predložiti odstop kroni, tekoni nadaljnega razvoja je pa nastal tak položaj, da je sledila demisijska celokupne vlade. Demisijsko je izročil general Zlatev kralju sinoči in jo je kralj tudi sprejel. Že sinoči so bili poklicani v

dvor razni politiki, danes pa so se konzultacije nadaljevale. V političnih krogih se zasleduje razvoj krize bolgarskega režimskega sistema z naraščajočo napetostjo. Pred vsem stopa v ospredje vprašanje, kdo bo sestavil novo vladjo? Gre namreč za načelno vprašanje, ali bo nova vlada vojaška ali civilna. »Liga stotnikov« se seveda zavzema za vojaško vladjo. Kot novi možje se omenjajo dosedanjí notranji minister polkovnik Krum Kolev, prosvetni minister general Radev in poveljnik prvega armadnega zbora general Jovor, ki uživajo velike simpatije vojske. Druga skupina je pa za vladjo civilistov, ki naj bi nadaljevali politiko 19. maja. V tej zvezi se omenja beograjski poslanik Dimo Karasov.

Šest kandidatnih list

BEOGRAD, 19. aprila. Pozno sinoči je bila izročena sodišču lista dr. Topalovića, danes dopoldne pa lista dr. Ljotića. Dne 5. maja se bodo torej potegovala za naklonjenost volilcev liste: 1. vladna Jevtićeva, 2. Hodžerova Jugoslov. ljudska stranka, 3. dr. Vi. Mačka, 4. socialistična dr. Topalović, 5. dr. Ljotić in 6. Bože Maksimovića, ki je vložil danes popoldne

Abesinija zavrača

ADISABEBA, 19. aprila. Abesinska vlada smatra, da italijanska nota od 14.

mainske, trianonske in neuilleske mirovne pogodbe, torej ponovno oborožitve Avstrije, Madžarske in Bolgarije. Mi pa dodajamo še en paradoks: iste velesile odklanjajo istočasno turško zahtevo po enakem razveljavanju lausanneskih določb!

Bolj pomembno kakor to, kar je v resoluciji Društva narodov, je dejstvo, da so za resolucijo glasovale vse države, razen edine Danske, katere zunanji minister Munch se je pri glasovanju odstranil, torej tudi Poljska in Mad-

tm., s katero se sprejema procedura pomiritve in arbitraže, stavi pa pogoji, da se najdejo in kaznujejo vsi oni, ki so odgovorni zaradi dosedanjih incidentov, ne zadostuje in je njena pritožba pri Društvu narodov utemeljena. Iz Massae pa poročajo, da so prispeli tja parniki »Gange«, »San Pietro« in »Abazzia«, ki so pripeljali v Eritrejo nove čete in poveljnika gavnanske divizije, generala Maraviglio, z njegovim štabom. Iz Neaplja je pa odplul parnik »Cesare Batisti« s 700 tonami vojnega materiala; v Mesini je pa sprejel na krov tudi nove čete.

žarska, da si se splošno pričakovalo, da se bosta delegata teh dveh držav pri glasovanju vsaj odstranila, ako ne bosta celo glasovala proti resoluciji. Na ta način je Nemčija tokrat ostala čisto sama. Zavidanja vreden ta položaj Nemčije ni, je pa vprašanje, če si ga trenutno morda celo ne želi, kajti v svoji osamljenosti ji ostajajo roke proste prav na vse strani, to pa rabi vsaj tako dolgo, dokler svoje oborožitve ne izvede do konca.

SENCA PETRA VELIKEGA.

PARIZ, 19. aprila. Tu je vzbudila veliko pozornost zahteva turškega zunanjega ministra dr. Ruždija Arasa, ki je v zvezi z akcijo za novo oborožitve Avstrije, Madžarske in Bolgarije zahteval tudi ukinitve demilitarizacije Dardanel. Dardanelo vprašanje je bilo nekoč mednarodnega značaja, sedaj pa predstavlja le regionalen problem. Dardanele predstavljajo skupno strateško postojanko za vse države balkanske zveze. »Journal« opozarja s tem v zvezi na vrnitev Rusije v evropsko politiko in na rivaliteto med Rusijo in Anglijo, čim se je pričela Turčija konsolidirati. Narodu, ki drži v svojih rokah dardanelske ključne, je zagotovljeno prvenstvo v orientu. Te ključne je spravila v svoj žep Anglija in bi jih morda vrnila Turčiji, okleva pa zaradi tega, ker se boji, da bi se za Turčijo pojavila senca Petra Velikega.

ODGAJANJE PODONAVSKE KONFERENCE.

ŽENEVA, 19. aprila. Podonavska konferenca, ki je bila prvotno določena na dan 20., potem pa 25. maja, se bo sešla sedaj najbrže šele 28. ali 30. maja.

KONFERENCA V ANKARI.

ANKARA, 19. aprila. Včeraj ob 16.30 se je tu sešel gospodarski svet balkanske zveze. Jugoslovanska in romunska delegacija sta prispeli že včeraj dopoldne, grška pa je prišla popoldne.

PREGLED ŽENINOV UKINJEN.

BEOGRAD, 19. aprila. Minister za socialno politiko in narodno zdravje je začasnó razveljavil določbo o obveznem zdravniškem pregledu ženinov.

SMRT SLOVENSKEGA DEKANA.

CELOVEC, 19. aprila. V Šmohorju je umrl dekan Janez Držanič, rojen v Arličah pri Ptujju in posvečen leta 1880. Služboval je ves čas na Koroškem, več časa tudi v Železni kapli, sedaj pa je bil dekan v Šmohorju v Zilski dolini.

ROPARSKI UMOR V LJUBLJANI.

LJUBLJANA, 19. aprila. Danes je neznanec pobil z likalnikom 40letno šiviljo Antonija Severjevo v Slomskovi ulici v Ljubljani in jo oropal. Severjeva je v ago njih, za roparjem še ni sledu.

Dnevne vesti

Kdo je kriv Kelnaričeve mučeniške smrti

KAJ PRAVIJO O POBREŽKI TRAGEDIJI STROKOVNJAKI? KAKO BI GA BILI LAHKO REŠILI? KAKO BOMO IZBRISALI NAŠO SRAMOTO?

Odmevi nenavadne pobrežke tragedije, ki sta jih objavila ljubljanski »Slovenski Narod« in »Jutro« razblinjajo vso veliko požrtvovalnost reševalcev, ki so si prizadevali izkupati zasutega delavca Avgusta Kelnariča. V današnjih časih, ko so take nezgode vsakdanje in pri sredstvih, ki jih pozna sodobna tehnika, so očitki prav na mestu. Še danes počiva njegovo truplo pod ruševinami prsti in peska. Niso ga mogli rešiti živega, z naporom ga bodo rešili mrtvega iz smrtnega objema zemeljske globine. Huda je javna obsodba, da je bil način reševanja zgrešen, da reševalna akcija ni bila smotrna, da se ni izvedla po načrtih strokovnjakov. Kdo bo pred svetom, pred javnostjo odgovarjal za Kelnaričevo mučeniško smrt, kakršne ne beleži nezgodna kronika zadnjega časa? Vsa javnost z ogorčenjem komentira dogodke, ki so se razvijali pri reševalni akciji ubogega Kelnariča, ker je iz poteka razvidno, da je njegovo usodo povzročila izguba duhuprisotnosti in razsodnosti tistih, ki so bili v prvi vrsti poklicani, da mu pomagajo, da ga rešijo.

Splošno se govori, da so igrala pri reševalni akciji tudi denarna sredstva veliko vlogo. Morebiti glavno. Kaj pa naša društva, ki imajo na razpolago fonde za take reševalne akcije? Zakaj se ni zganil Rdeči križ, ki bi po mnenju splošne javnosti bil prvi med poklicanimi in bi moral pomagati? Kako bomo prenesli očitke? Če bi zasulo človeka in bi takoj umrl, bi se nihče ne zanimal za njegovo nesrečo v teh človekoljubnih časih. Toda čeprav ima človeško življenje dandanes tako nizko ceno, da bi prej rešili zasuto žival kakor človeka, vendar ljudje še čutijo človeško. Treba je bilo rešiti človeka neglede na to, kaj je ta človek.

Kandidati Jevtičeve liste v mariborskem okrožju

Kasacijsko sodišče v Beogradu je včeraj potrdilo predloženo državno kandidatsko listo z nosilcem ministrskim predsednikom g. Jevtičem. Kakor je že znano, bo naša banovina volila v 26 okrajih 29 poslancev. Za mandate na Jevtičevi listi pa se poteguje 63 kandidatov. V mariborskem volilnem okrožju so porinjeni na Jevtičevi listi naslednji kandidati: v okraju Maribor levji breg, ki voli dva poslanca, posestnik in župan Ivan Janžekovič v Košakih in upokojeni državni tožilec dr. Jančič v Mariboru ter železniški uradnik Rudolf Ogrine na Pragerskem in delavec Karel Fras v Mariboru; v okraju Maribor desni breg ekonom Vinko Gornjak v Slov. Bistrici, posestnik Ivan Kirbiš pri Sv. Marijeti na Dravskem polju in bivši narodni poslanec Anton Krejčič; v ptujskem okraju gostilničar Mihael Brenčič in bivši narodni poslanec Lovro Petovar, v ljubljanskem okraju železniški uradnik Avgust Lukačič, posestnik Jakob Rajh in posestnik Franc Skuhala, v murskosoboškem okraju bivši narodni poslanec Josip Benko; v dolnjelendavskem okraju bivši narodni poslanec Anton Hajdinjak in banovinski zdravnik dr. Fran Klar; v prevaljskem okraju šolski upravitelj Karl Dobrsek in industrijec inž. Milan Lenarčič; v slovenjgraškem okraju šolski upravitelj Leopold Kopač, upokojeni konzul dr. Anton Novačan in bivši narodni poslanec dr. Bogomil Vošnjak; v konjiškem okraju bivši narodni poslanec Karl Gajšek in posestnik Fran Seručar; v celjskem okraju bivši narodni poslanec Ivan Prekoršek in odvetnik dr. Jernej Stante; v gornjegrajskem okraju posestnik Matija Goričan in posestnik Anton Žehelj; v šmarnskem okraju učitelj Ljudevit Komar, zdravnik dr. Fran Moser in posestnik Anton Zdolšek; v brežiškem okraju pa posestnik Ernest Krulj in odvetnik dr. Andrej Veble iz Maribora.

Treba je bilo rešiti človeško življenje in tako pokazati pred svetom srčno kulturo, ki brez nje ne more biti tudi splošne kulture...

Kaj pravijo naši strokovnjaki? Gradbeni inž. g. Lavrenčič iz Ljubljane je poslal mariborskemu gradbenemu trudu v zavezi tragične Kelnaričeve smrti naslednji dopis: »Gospod šef! Z žalostjo sem povzel iz listov vest, da je Kelnarič umrl. Nočem izgubljati besed. Zdi se mi, da kaže kot bi se s sedanjim postopkom ne moglo priti do cilja. Zato si dovoljujem v prilogi dati naslednji nasvet: (inž. Lavrenčič je poslal s pismom 3 skice, ki nazorno prikazujejo, kako bi se bilo dalo v kratkem času rešiti Kelnariča.) V svojem pismu je pripomnil končno še sledeče: Naslednja rešitev mi je šinila v glavo pri čitanju o smrti ubogega Kelnariča. Zakaj ne prej? Bog ve to? Je že tako, če se dogodi nesreča, izgibe vsi prizadeti glavo in njen prisodek. Tudi mene je prizadelo. Ves dan sem bil v mislih pri reševanju. Zaupal sem nehoti v sedanji postopek z rovom, prepričan pa sem bil, da to ni prava pot. Zal pridejo, kot se vidi, v nesreči rešilne ideje prepozno. In to naj javnost upošteva, ker se od vseh strani čujejo govornice, češ, da niso bili pravi možje na mestu. Po toči je lahko zvoniti. Da se javnost pomiri, sem ponoči napisal to pismo ter prosim uredništva, da priobčijo skice in v navedenem smislu pomirijo javnost. S spoštovanjem, inž. Lavrenčič.«

Truplo tragično umrlega Kelnariča so pričeli včeraj izkupati. Delo gre še precej hitro od rok. Protij večeru so v rov natakali nekaj časa po eg trupla gorele svečke, ki so jih prinesli dobrosrčni ljudje. Kmalu nato pa je zemlja ponovno zasula njegovo truplo.

Pogreb zvestega Sokola. Ob nepriznani veliki udeležbi sokolskih pripadnikov so včeraj pokopali na pobrežkem pokopališču zvestega sokolskega delavca Tomija Jenšca. Ginljiv je bil pogled na naraščajnike v kroju, ki so nosili svojega mrtvega brata in krasen venec, ki ga je darovalo Sokolsko društvo Maribor I. Ob odprtem grobu se je poslovil od njega starosta Sokola I. dr. Pivko, železničarska god'a »Drava« pa je zaigrala pretresljivo žalostnino. Teško je bilo vsem, zlasti pa njegovim najožjim tovarišem, ko so se poslednjič poslovili od njega, ki so ga vsi radi imeli. Počivaj sladko v zemlji domači!

Odhod malih harmonikarjev v Romunijo. Znanj mariborski mali harmonikarji ISSK Maribora so danes zjutraj pod vodstvom ge. Zore Ravnikove odpotovali na turnejo v Romunijo. Nastopili bodo s potju tudi v Beogradu.

Svečana seja Rdečega križa. Krajevni odbor Rdečega križa je imel sinoči svečano sejo, na kateri je predsednik g. dr. Jančič po lepem nagovoru izročil srebrne kolajne in diplome požrtvovalnim funkcionarjem, in sicer strokovnemu učitelju Mirku Ravterju, njegovi ženi Mariji Ravterjevi in učiteljici Hermi Bračičevi. Omenjene tri je odlikoval glavni odbor za njihovo požrtvovalno delo, zlasti v prizadevanju za skrb zdravja naše mladine. Tudi je odbor Rdečega križa na seji razpravljal o gradnji doma Rdečega križa, ki bo stal ob morju na kastelanski obali pri Splitu.

Obredi cvetne nedelje v pravoslavni crkvi v Mariboru. V soboto 20. t. m. (Lazarjeva sobota) se bo vršila takozvana »Vrbica« pri naših pravoslavni somiščanin. Kakor smo iz pravoslavne parohije izvedeli, bo tega dne točno ob 14. uri iz pravoslavne kapele v Melju procesija (litija), ki se bo pomikala po Meljski, Aleksandrovi, Cafovi ter Razlagovi ulici na Jugoslovanski trg, kjer se bodo vsem udeležencem razdelile vrbove vejice. Nato se procesija vrne po Aleksandrovi in Meljski cesti v kapelo, kjer se bo vršila večerna služba božja, spoved

Prilika je tukaj!

Tri dni bo velikonočna številka našega lista, ki izide v povečani nakladi in pomnoženem obsegu, v rokah abonentov in čitateljev. Vsi, trgovci, gostilničarji in obrtniki imajo najugodnejšo insercijsko priliko, da potom velikih in malih oglasov opozorijo najširše plasti odjemalcev:

Trgovci na bogato izbiro in zalogo blaga po nizkih cenah,

Obrtniki na solidno izvršitev svojih izdelkov.

Gostilničarji na sloves svoje kuhinje in kleti.

Pomlad je tukaj!

Sezona za trgovce!

Ugodna prilika za obrtnike!

Konjunktura za gostilničarje!

Oglase sprejema uprava lista do sobote dne 20. t. m. do 9. uri predpoldne v Gosposki ul. 11.

vseh šolskih otrok, kakor tudi ostalih pravoslavni vernikov. Procesije se udeležijo častniški zbor za vojaštvom pravoslavne vere in z godbo. Naslednjega dne (Cvetna nedelja) se začne točno ob 9. uri liturgija, po kateri bodo verniki prejeli sveto obhajilo.

Prijava konj, vprežnih vozil in koles. Vojaški urad mestnega poglavarstva v Mariboru je pri primerjavi evidence lastnikov konj in vozil z zbranimi statističnimi podatki ugotovil, da lastniki konj, vprežnih vozil in koles (biciklov) pri prodaji, oziroma pri zamenjavi izprememb ne javljajo vojaškemu uradu, kakor to določajo obstoječi predpisi. Ker je odredilo poveljstvo mariborskega vojaškega okrožja, da se vrši pregledovanje in popisovanje doslej še nepregledanih konj, vprežnih vozil in biciklov najbrž v mesecu juliju, kar se bo še posebej objavilo, se pozivajo vsi prizadeti, da svoje še nepregledane in nepopisane konje, vprežna vozila in kolesa prijavijo mestnemu vojaškemu uradu v Mariboru, Slomškov trg 11, vsaj do 30. t. m., sicer bodo najstrožje kaznovani.

Učni tečajji za obrtnike. Mojsirska izpitna predavanja so bila 16. tm. zaradi velikonočnih praznikov prekinjena in se nadaljujejo v četrtek po Veliki noči ob isti uri kot doslej. Prihodnja predavanja bodo obravnavala predvsem zakon o zavarovanju delavcev in davčni zakon. — Mizarstvo risanje, se predava tudi danes 19. aprila, potem pa nadaljuje v torek po praznikih. — V začetku meseca maja se otvori učni tečaj za obrtno knjigovodstvo. Interesenti se naj javijo najkasneje do 1. maja pri obrtnozadružnem nadzorniku g. Založniku na sreskem načelnstvu, kjer dobijo tudi vse potrebne nadaljnje informacije. Tečaj bo obsegal tudi ameriškano knjigovodstvo in bo trajal 32—40 učnih ur, razdeljenih tedensko na 3 večere.

»Pot v življenje«. Film s krasnimi posnetki in slikami iz ruskega življenja, s pretresljivim dejanjem in bridko usodo junakov, bo v nedeljo, ponedeljek in torek predvajala ZKD v Grajskem kinu. Kdor hoče videti slabo in dobro stran poveljne Rusije, naj si ta film ogleda.

Opozarjamo vse potujoče občinstvo, da ima »Putnik« odprto pisarno jutri samo do 16. ure. Oba praznika je pisarna zaprta. Pač pa posluje ekspozitura in menjalnica na kolodvoru permanentno oba praznika.

Iz »Nanosa«. Društvo priredi za člane na velikonočni ponedeljek z avtobusom izlet na Kaplo. Avtobus vozi do Sv. Ožbalta, odtod na Kaplo je dobri 2 uri in pol hoda. Odhod iz Maribora izpred hotela »Orel« točno ob 1/2. uri zjutraj. Cena vožnje tja in nazaj predvidoma 12 Din. Prijave se sprejemajo v petek od 18.—20. ure v društvenih prostorih.

V nedeljo popoldne koncert in otroško slavnje s spominčki. V ponedeljek popoldne Svengali v »Veliki kavarni«.

Radio Ljubljana. Spored za soboto 20. tm. Ob 12: plošče; 12.50: poročila; 13:

Narodno gledališče REPERTOAR.

Petek, 19. aprila: Zaprto.

Sobota, 20. aprila: Zaprto.

Nedelja, 21. aprila ob 15. uri: »Profesor Žič«. Globoko znižane cene od Din 20 navzdol. Zadnjič. Ob 20. uri: »Prebrisani Amor«. Premiera.

Ponedeljek, 22. aprila ob 15. uri: »Hoffmannove pripovedke«. Znižane cene. Ob 20. uri: »Veseli kmetič«. Znižane cene.

Kaj bo za Veliko noč v gledališču? Velikonočna nedelja. Popoldne. Ob 15. uri bo zadnja uprizoritev Feldmanove tragikomedije »Profesor Žič«. Zvečer bo krstna predstava domače novitete, operete »Prebrisani Amor«. Uglasbil jo je režiser mariborskega gledališča Pavel Rasberger. Sam je napisal tudi besedilo. Pestra melodika ter spretno odrsko pisana in zabavna vsebina sta glavni odliki tega novega dela. Režija je Kovičeva, dirigent je Herzog, koreograf Harastovič. **Velikonočni ponedeljek.** Ob 15. uri pojo Offenbachovo popularno opero »Hoffmannove pripovedke«. Na to opero predstavo opozarjamo zlasti okoliško občinstvo, ki mu je le redko dana prilika, ogledati si kako opero. **Veljajo znižane cene.** Zvečer ponove Fallovo opereto »Veseli kmetič«, letošnji »Slager« sezone. **Pavel Rasberger dirigira.** Avtor nove slovenske operete »Prebrisani Amor« Pavel Rasberger bo pri krstni predstavi svojega dela v nedeljo zvečer sam dirigiral uverturo.

Premiera vojne zgodbe v štirih slikah »Kdo je kriv?« bo v sredo, 24. tm. Delo je zelo efektivno in doslej še neigrano. — Avtor Angelo Cerkevnik bo prisostoval krstni predstavi. Režija je Kovičeva, nastopijo Starčeva, Furijan, Gorinšek, Medven in Verdonik.

KINO

GRAJSKI KINO

Danes na Veliki petek je kino radi norme zaprto. Na Velikonočno soboto ob pol 9. uri zvečer svečana premiera

„Rože z juga“

Paul Hörbiger, Greta Theimer.

Kino Union. Danes v petek zaprto. Velikonočni spored Gustav Fröhlich »Na straži velemesta«.

čas, plošče; 18: prenos zvonjenja in velikonočne procesije; 19.30: zunanje politični pregled; 19.50: čas, jedilni list, program za nedeljo; 20: trnovski cerkveni zbor bo pel velikonočne pesmi; 21.30: volilno in politično poročilo; 21.45: časporočila; 22: plošče.

Vsi štirje obsojeni. Danes se je obravnavala pred tukajšnjim malim kazenskim senatom afera »Splošne gospodarske zadruge« in so sedeli na zatožni klopi: člana načelstva Franc Vogrin in Martin Jarc ter uslužbenca zadruga Marko Kardinar in Ivan Wolfond, ker so v času od srede l. 1932. do konca l. 1933. sami ali potom poverjenikov ponujali ljudem posojilo proti vpisnini 50 Din in plačilu drugih stroškov v znesku 400 Din. Ko so od ljudi prejeli denar, so obljubili, da pride posojilo najkasneje v treh tednih, o posojilu pa ni bilo ne duha ne sluha in so bili danes vsi štirje obsojeni, in sicer Vogrin in Jarc na leto dni ječe, Wolfond na 10 mesecev strogega zapora, Kardinar pa na osem mesecev strogega zapora.

Trg za ribe. Na današnjem trgu za ribe je bilo nad 200 kg morskih in sladkovodnih rib. Prodajali so pišmolje in srome po 28 Din, fogoše po 32 Din, sardele po 10 Din, morske rake in sipe po 14 Din, postrvi po 38 Din kg. Precej je bilo na trgu tudi žabjih krakov, ki so jih prodajali venec po 2 Din.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davj ob 7. uri je kazal toplomer 10.4 stopinj C nad ničlo; minimalna temperatura je znašala 5 stopinj C nad ničlo; barometer je kazal pri 14 stopinjah 736, reduciran na ničlo pa 734; relativna vlaga 70; vreme je oblačno in tiho; vremenska prognoza: spremenljivo, popuščanje oblačnosti, zjutraj zelo hladno.

„Čuvajte Jugoslavijo!“

Bedno življenje našega delavsva

SKROMEN ZASLUŽEK, VELIKE SKRBI IN TEŽAVE. TEMNI IZGLEDI ZA BODOČNOST.

Po vojni se je pričela v Mariboru industrija naglo razvijati. Razvijati in rasti so pričele tudi druge gospodarske panoge. Lega in razni drugi ugodni pogoji so ustvarili iz nekdanj malomeščanskega Maribora močan industrijski center na severni meji. Z razvojem industrije pa je naraslo tudi prebivalstvo, narasle so druge potrebe. Danes tvori pretežno večino mestnega in okoliškega prebivalstva delavstvo. Življenjske prilike delavskega stanu so mizerne in uradna statistika, ki jo je izdelal Okrožni urad za zavarovanje delavcev po stanju zadnjega marca, nam zgovorno priča, da naš delavec težko živi in da s strahom gleda v bodočnost.

V letošnjem januarju je okrožni urad, ki je pravo zrcalo življenjskega standarda delavstva, prvič objavil statistiko za varovanih med delavcev, zaposlenih v območju mesta Maribora. Ker bodo skupne številke osvetlile bedno življenje našega delavstva, pričujemo mezdno statistiko po stanju zadnjega marca z navedbo mejnih razlik, ki so nastale v času treh mesecev, in sicer od 1. januarja do 31. marca t. l. Omeniti pa moramo, da se številke v statistiki ne nanašajo na vajence, ki so uvrščeni brez razlike v prvi mejni razred, marveč saražno na ostalo delavstvo, pomočnike in nameščence.

Zavarovana meza je za približno 20% manjša od faktičnih zaslužkov, deloma zaradi sistema lestvice mejnih razredov, deloma pa zaradi nepravilnega prijavljanja. Statistika faktičnih mezd je praktično neizvedljiva in bi zahtevala ogromne finančne žrtve. Hišna služinčad v Mariboru je skoraj vsa kategorizirana v četrtem mejnem razredu. Zaradi tega zadevne številke v statistiki ne predstavljajo niti približno faktičnih zaslužkov. Mimo tega pa rudarji, železničarji, poljedelski delavci in deloma tudi trgovski nameščenci niso zavarovani pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev, ker imajo svoje lastne bolniške blagajne in ustanove.

V statistiki je delavstvo razdeljeno na 28 industrijskih skupin. V poljedelski skupini je bilo 38 delavcev zavarovanih

z mezdo 23.52 Din, v javnem prometu 20 delavcev z zavarovano mezdo 24.24 Din, v zasebnih prometnih podjetjih 156 z mezdo 31.90 Din, v industriji kamenja in zemlja 245 z mezdo 24.45, v kovinski industriji 648 z mezdo 28.45 Din, pri gradnji prevoznih sredstev 39 z mezdo 33.82 Din, v kemični industriji 141 z mezdo 30.54 Din, pri centralah za proizvodnjo sile in preskrbo vode 98 z mezdo 39.49 Din; v tekstilni industriji 4468 z mezdo 29.11 Din, v industriji papirja 79 z mezdo 20.11 Din, v industriji kož in gume 147 z mezdo 31.87 Din, pri predelovanju kož in njenih surogatov 153 z mezdo 23.37 Din, v gozdnožagarski industriji 298 z mezdo 23.07 Din, v industriji za predelavo lesa 183 z mezdo 32.14 Din, v industriji hrane in pijače 734 z mezdo 24.95 Din, v industriji tobaka 11 z mezdo 31.49 Din, v gostilnah, kavarnah in krčmah 408 z mezdo 20.45, v oblačilni industriji 349 z mezdo 26.73 Din, pri grafični izdelnic, cest in vodnih zgradbah 284 z mezdo 27.56 Din, pri gradbah nad zemljo 349 z mezdo 26.73 Din, pri grafični industriji 168 z mezdo 37.69, pri higieni 188 z mezdo 23.77 Din, v občinskih obratih 81 z mezdo 28.77 Din, v trgovini 381 z mezdo 28.30 Din, v denarnih in zavarovalnih zavodih ter samostojnih pisarnah 55 z mezdo 30.95, v gledališčih, svobodnih poklicih 142 z mezdo 29.95, kot hišna služinčad pa 1.221 z mezdo 11.71 Din.

Če primerjamo gornje podatke s statističnimi podatki, ki jih je izdelal Okrožni urad 1. januarja, vidimo, da so mezde delavstva v Mariboru v prvem letošnjem tromesečju v glavnem padle, in sicer povprečno po 0.60 Din na dan, čeprav bi morale že zaradi same sezije narasčati. Med navedenimi industrijskimi skupinami jih izkazuje izboljšanje samo 9, poslabšanje mezd pa 17. Izboljšanje mezd opažamo samo pri javnem prometu, pri zasebnih prometnih podjetjih, v denarnih in zavarovalnih zavodih ter samostojnih pisarnah in v trgovini. Navedeno mezd izkazujejo gradnje železnice, cest in vodnih zgradb, gradnje nad zemljo, industrija kamenja in zemlje, občinski obrati in industrija hrane ter pijače.

Glasbeno življenje podeželja

KONCERT SOKOLSKEGA ORKESTRA V MURSKI SOBOTA

V preteklem tednu je priredil požrtvovalni Sokolski orkester svoj pomladanski koncert pod vodstvom dirigenta g. prof. Ubalda Justina. Na sporedu so bile skladbe Schuberta, Dvořaka, Masseneta, Wiedoefta, P. J. Krstiča in Rubinsteina. Z ozirom na pestrost in posebno želje mursko-soboške glasbene publike je bil program zelo posrečeno izbran, občuteno podan in kar najskrbneje izdelan v tehnični dovršenosti. Brez dvoma je zapustila najgloblji vtis Schubertova H-mol simfonija, v kateri so se poleg godal najbolj odlikovala lesena pihala, ki so s svojo barvitostjo mnogo pripomogla k učinkovitosti skladbe. Bistveno razliko med ostalimi skladbami je tvorila skladba P. J. Krstiča: Igra čočeka, iz gledališke igre »Dorčolska posla«, ki je s svojimi južnosrbskimi motivi in s svojo značilno ritmiko tvorila kar največji kontakt s publiko. Tudi ostale orkestralne točke Wiedoefta, Aubera in Rubinsteina je sprejelo občinstvo z velikim navdušenjem. Omeniti je treba, da je vse orkestralne točke dirigiral g. prof. U. Justin na pamet.

Med orkestralnimi deli je nastopil naš agilni solist na saksofonu g. E. Nadaj, ki je vnovič pokazal lep napredek na svojem instrumentu. Občuteno in s precizno tehniko je podal skladbe Wiedoefta, Schuberta in jugoslovanske narodne pesmi v priredbi U. Justina. Prvič smo slišali kot solista na tem koncertu g. inž. Hofbauerja, ki je vso dušo zlil v Massenetovo elegijo. Dirigent prof. Justin, ki je virtuosno spremljal na pianinu, je z znano tenkočutnostjo ves čas brez vsake teatralike odlično obviadal številni orkester.

Izbrana publika, ki je polnoštevilno zasedla veliko sokolsko dvorano, je prof. Justinu, ki je duša agilnega orkestra, in vsem izvajalcem za ta res prvovrstni umetniški užitek hvaležna.

Meinl Kava

TURŠKA MEŽANICA

Mežanica izbranih vrst slovečih nasadov . . . ¼ kg Din 25.—

Julia Meinl
uvoz kave
ustanovljeno 1862

Mariborska sokolska župa

UPRAVA SOKOLSKE ŽUPE MARIBOR ZA LETO 1935.

Mariborska sokolska župa si je izvolila za novo poslovno leto sledečo upravo: Starosta dr. Milan Gorišek, odvetnik, Sv. Lenart v Slov. goricah; I. namestnik Ljudevit Kranjc, hranil. ur., Maribor; II. namestnik dr. Vinko Železnikar, primarij, Slovenjgradec; III. namestnik dr. Franjo Šalamun, odvetnik, Ptuj; načelnik Slavo Komac, str. učitelj, Ptuj; I. namestnik Hočevar Ciril, učitelj, Maribor; II. namestnik Davorin Polič, odvetniški uradnik, Sv. Lenart v Slov. goricah; III. namestnik Ivan Petrovič, učitelj, Pobrežje pri Mariboru; načelnica Nada Mačus, učiteljica, Maribor; I. namestnica Šedlbauer Vida, učiteljica, Ptuj; II. namestnica Neli Primc, učiteljica, Križevci pri Ljutomeru; III. namestnica Štifter Tončka, rud. delavka, Zerkjav; prosvetar Rupert Lintner, žel. ur., Studenci; tajnik Mihajlo Dojčinovič, učitelj, Maribor; blagajnik Janko Zorko, hranil. ur., Maribor; statistikar prof. Friderik Degen, Maribor; zdravstveni referent dr. Mirko Černič, primarij, Maribor; socialni referent Rado Lenard, veletrgovec, Maribor; četni referent dr. Maks Kovačič, ravn. gimn., Ptuj; člani uprave dr. Slavko Fornazarič, odvetnik, Maribor; Martin Mastnak, ravn. kl. gimnazije, Maribor; Lojze Struna, profesor, Maribor; Pirc Janko, str. učitelj, Maribor; dr. Leo Kac, zobozdravnik, Maribor; dr. Tomo Turato, sodnik okrožnega sodišča, Maribor in dr. Ljudevit Pivko, profesor, Maribor.

Namestniki: Božidar Putnikovič, inž. polkovnik, Maribor; dr. Josip Pučnik, odvetnik, Maribor; Jožko Velnar, šol. nadzornik, Murska Sobota; Šašel Gregor, notar, Maribor; Bureš Franjo, urar, Maribor; Lavrenčič Ivan, str. učitelj, Maribor; Peter Močnik, šolski nadzornik, Prevalje; dr. Rudolf Kac, zobozdravnik, Maribor; Anton Hren, šolski upravitelj, Studenci pri Mariboru; Klemenčič Josip, šolski upravitelj, Pobrežje pri Mariboru; Tušak Franjo, šolski upravitelj, Tezno pri Mariboru; Ferdo Prelog, davčni upravitelj, Maribor. Revizorji Grivec Janko, hran. ravnatelj, Ormož; Ivan Tomažič, hranil. uradnik, Maribor; Haler Leopold, davčni uradnik, Maribor; Hvalenc Jožko, posojil. uradnik, Maribor in Kocmut Drago, ravnatelj hranilnice Maribor.

Časno razsodišče: dr. Žihor Franjo, predsednik okrožnega sodišča, Maribor kot predsednik; dr. Lipold Franjo, odv. in predsednik občine Maribor kot podpredsednik; člana: dr. Jančič Ivan, drž. pravd. v p.; Zemljič Ivan, sodnik okrožnega sodišča, Maribor; namestnika: dr. Fornazarič Slavko, odvetnik, Maribor in Juhart Franjo, sodnik okrožnega sodišča, Maribor; zapisnikar dr. Mihalič Boris, sodnik okrožnega sodišča, Maribor. Dva dolgoletna člana župne uprave: dr. Franjo Irgolič in postajenačelnik Avgust Lukačič sta odklonila ponovno izvolitev v župno upravo, ker kandidirata za narodne poslance.

Ptuj

Falsifikate 20-dinarskih kovancev so ugotovili v Halozah. Orožniki iz Sv. Andraža v Halozah so izsledili 2 osebi, ki sta razpečevali falsifikate. Aretirani osebi, ki sta iz sosednje Hrvatske, so oddali v zapore okrajnega sodišča v Ptuj.

Popis in pregled živine in prevoznih sredstev. Mestno poglavarstvo razglašča, da se bo vršil tudi letos popis, odnosno pregled dosedaj še nepregledanih konj, vozov in biciklov. Zaradi tega se pozivajo vsi lastniki od vojaške komisije še nepregledanih konj, vozov in biciklov, da jih brezpogojno prijavijo do konca tega meseca pri mestnem poglavarstvu zaradi sestave zadevnih seznamov. Prijave se sprejemajo na mestni policiji.

Poljčane

Gradnja novega lesenega mostu čez Dravinjo. Poročali smo, da je bila razpisana za gradnjo mostu tajna licitacija. Izmed treh ponudnikov se je občina odločila za najnižjega in sklenila oddati delo gradbenemu podjetniku g. Nassimbeniju iz Maribora. Most se bo gradil kar po praznikih. Njegova konstrukcija bo lesena, obstoječa iz trikotnih vešal v treh poljih in bo most dolg 28 m. Vsi leseni deli bodo iz mecesovega lesa. Za gradnjo, ki je proračunana na blizu 70.000 Din, ima občina 20.000, 5000 prispeva okrajni cestni odbor Maribor, 15 tisoč pa banovina. Primanjkljaj bo krit iz bednostnega fonda za l. 1935-36. Ljudstvo že težko pričakuje novega mostu, ki je v skrajno slabem stanju in je promet otežkočen in v nevarnosti.

Nova nevarna bolezen vinske trte

OBJAVA VINARSKEGA DRUŠTVA ZA DRAVSKO BANOVINO V MARIBORU

V dnevnem časopisju smo v zadnjem času čitali, da so pri letošnji trsni rezi v mariborski okolici opazili čuden pojav »strženove bolezni« na trsu, ki obstoja v tem, da stržen trsa popolnoma porjavili pa počrni. Razen tega se na trti tvorijo razpoke. Ta bolezen se je sicer že ugotovila leta 1930. v Pekrah, ni se pa temu pojavu posvečala posebna važnost. Kakor pa se je letos pokazalo, je ta bolezen zajela večji obseg. Govori se nadalje, da se je bolezen pojavila tudi že v Ormožu.

Kraljevska banska uprava opozarja v svojem razglasu z dne 1. aprila 1935, št. III. 2292—2 vinogradnike, da se je pojavila v dravski banovini nova, dosedaj še nepoznana bolezen na vinski trti, ki ima svoj sedež v strženu. Od tod ime »bolezen stržena«. Bolezen je bila doslej razširjena v Italiji, Franciji in v zadnjih letih tudi v Avstriji, odkoder se je verjetno zanesla k nam. V Jugoslaviji so dosedaj okuženi vinogradi v nekaterih srezih dunavske banovine, izsledili pa so se tudi posamezni primeri v dravski banovini, kar je dokazano n. pr. za Slovenske Konjice. Obstoja na upravičena bojazen, da se je bolezen razširila tudi v Slovenjgradcu, v Slov. Bistrici in Gornji Radgoni, morda pa tudi drugod. Bolezen povzroča, posebna glivica, ki je jako nevarna, ker je v strženu trte, tako da je vsako zdravljenje nemogoče in se obolelo trsje po sedanjih poskusih sploh ne da zdraviti.

Te objave so v interesu našega vinogradništva potrebne pojasnila. Predvsem moramo ugotoviti, da to ni nikaka nova bolezen, razširjena je že mnoga desetletja po vseh vinorodnih krajih Evrope.

Francozi ji pravijo »Court noue«, Nemci (ob reki Ahr) »Reisigkrankheit«, Avstrijci pa v novejšem času »Markkrankheit«. Francoski, nemški in italijanski strokovni znanstveniki že desetletja zasledujejo in preiskujejo to bolezen. Ugotoviti moramo, da bolezen nikjer, kjer se je doslej pojavila, ni nastopila katastrofalno. Nikjer ni bilo ugotovljeno, da bi povzročitelj te bolezni napadal zdravo trsje, pač pa se pojavlja na trsju, ki trpi na prehranjevalnih motnjah in na trtah, kjer med podlago in cepičem ni prave simpatije, kakor napada tudi trte, sajene v zemljo, ki dotični sorti ne ustreza. Ta dejstva so velike osnovne važnosti za presojo nevarnosti te bolezni.

Avstrijski znanstveni raziskovalec Zweigelt, ki se temeljito bavi s to boleznijo, je oktobra leta 1934. objavil doslovno: **V preiskovanju te bolezni še nisimo doteč prišli, glede ne pobjljanja, pa nas še čaka vse.** Naši dobri jugoslovanski znanstveniki, kakor nam je znano, tudi niso v tem pogledu ničesar dokončnega ugotovili.

Vse dotlej, dokler znanost ne izreče o tej bolezni jasne besede, nima pravega pomena, da o tem nerešenem vprašanju v javnosti razpravljamo, ker s tem pe repotrebno razburjamo naše vinogradnike in marsikomu lahko škodujemo, posebno, če navajamo neke okoliše kot že okužene, druge pa zopet kot okužbe sumljive. Ob strogi selekciji podlage in cepičev in uporabi samo prvovrstnega in zdravega ameriškega trtnega materiala za korenjake in cepljenke in pravilnem gnojenju matičnjakov in vinogradov »bolezen stržena« ne bo povzročala značajne škode.

Alphonse Daudet

GREH ŽENE

ROMAN.

59

»Tako torej, Richard celo ob nedeljah ni odhajal z doma, niti ne v »malo župnijo«, da bi ustregel s tem svojemu prijatelju?«

»Kako pa, gospa, »mala župnija« je zaprta... Po odhodu gospoda abbéja Cérésa gospod Mérivet ni dopustil, da bi kateri drugi duhovnik bral tam mašo.«

»Glej, glej, čudne stvari,« je zamrmrala stara gospa, katere mirni obraz je bil v takem nasprotju s hlinjenim čudenjem, ki naj bi ga bile v njej vzbudile vse te novice. Resnica je pa bila ta, da je bila o vsem tem točno poučena iz pisem malega Napoleona in je hotela sedaj samo kontrolirati; in ugotoviti resnico njegovih sporočil.

»Povej mi še, Rosina, te je kdaj moj sin vprašal, kje sem?«

»Nikdar... Gospod Richard je vedel, kar je gospa tudi nam vsem rekla, to namreč, da je šla malo na oddih h gospodični Elsi.«

Nu, Rosina je nesramno lagala, ker je imela dvojno prebrisanost: ono kmetice in ono služkinje. Od gospoda Alexandra je izvedela o nesrečnem samomoru svoje bivše gospodarice in o prisot-

nosti tašče tam doli, pa se je sedaj le čudila, zakaj se je vrnila sama, kar je gotovo pomenilo, da je ozdravela. Poznala je tudi prav dobro strah, v katerem so živeli oni tam gori v Grosborgu in je vedela, koliko naporov je bilo treba, da odbijejo neprestana Richardova izzivanja. In ako bi bila Rosina hotela, bi bila prav lahko povedala gospe Fénganovi, kako je gospod Alexandre po naročilu svojih gospodarjev lovil pisma njenega sina. Toda dobra gospa je bila že trudna in raztresena ter je samo še naprej poslušala zgodbe, ki so jo prej tako strastno zanimale, kakor na primer hudobije potepuhov in njenega vrtnarja Klementa. Ko si je dala prinesiti kozarec toplega mleka, ki pa ni bilo čisto nič podobno onemu, ki so ga malo prej pili spodaj, je odpustila Rosino Chuchinovo, ker je bila bolj kakor njenih brbljarij ob postelji željna samote v tej spominov polni sobi, da se zaziblje v melanholijo jesenskih klincev, ki so se oglašali z meglene ceste: »Zajčje kože, cumje, staro železo... kdo prodaja?« ... Trideset let je poslušala ta vedno enaki ženski glas, sladki in pri-

tajen, to vedno enako jutrnje prepevanje, pa samo v hladnih mesecih, ker je bila ta kmečka cunjarica spomladi in poleti zaposlena s poljskimi deli. In v listem polsnu se ji je zdelo, da ji prinaša ta glas, ki se je vedno bolj oddaljeval in mešal z raznimi, že davnimi časi njenega življenja, žive spomine iz mrtvih ur: »Cumje, staro železo — kdo prodaja?«

Na vratih je nekdo potrkal: dva nagla in znana udarca. Vztrepetalo ji je srce, in oči, ki so se ji spet odprle, so ji zazarele.

»Si ti, Richard? ... Le vstopi!«

Tedaj sta se bila zelo hladno razšla, komaj da sta se z ustnicami doteknila lic, besede pa nista spregovorila. Tudi te... pet tednov, ko je bila z doma, si nista pisala niti enega samega pisma. Pa tudi sedaj, ko je zagledala ta trdi in hladni obraz, te jezne oči, ki so se obračale v stran, je mati razumela, da njegove zle volje še ni konec; nu, namesto da bi se zaradi tega razžalostila, se je nasprotno nasmehnila in ga, dasi se je upiral, držala za roko in ga prisilila, da je sedel na rob njene postelje, ker mu je imela tako mnogo povedati.

»Pozneje, mati, pozneje... Sedaj si preveč trudna.«

»Ne... Ko si že tu, potem rajši takoj. Ostani torej in poslušaj...«

Toplo in priprosto mu je pričela pri-

povedovati o svojem potovanju v Quiberon; kako se ji je po onem strašnem prizoru v rastlinjaku, ko se je prepričala, da so njegovi očitki resni, ker za Lydijo in za vse ostale res ni imela ne potrpljenja ne usmiljenja ne možnosti, porodila misel, da mora poizkusiti popraviti vsaj del zla, ki ga je bila povzročila. Potem mu je pripovedovala o svojem prihodu v ono mestece nedaleč od Lorienta, kjer se je skrivala mlada žena, in čakala nekaj časa bedeč nad njo, potem pa ginjena od tega samotnega in spoštovanja vrednega načina življenja nekega jutra potrkala na vrata rumene hiše in se začudila, ko je našla tam Lydijo v agoniji v nespretnih rokah nekega vaškega zdravnika, katerega mali noži so se tresli, ko je z njimi rezal ono svetlo, rožnato kožo, da izvleče iz nje svinčeno zrno.

Richard jo je poslušal nepremično, sklonjene in na stran nagujene glave, ko da hoče skriti dojme, ki jih je mati ugenila po roki, ki jo je držala. Ta roka je bila sprva uporna, potem pa je po mlem popuščala in postajala prava roka človeka čuvstev in živcev, dokler se ni popolnoma vdala in postala — kakor takrat, ko je bil še majhen — zaupljiva in nežna roka otroka, ki se vzpenja k svoji materi: »Povedi me s seboj, mati, ne zapusti me.«

(Se bo nadaljevalo)

Nogavice v novih pomladanskih barvah prinaša Büdefeldt, Gosposka ulica

Zanimivosti z bregov Belega Nila

IZ ČUDNEGA ŽIVLJENJA ČUDNIH NARODOV ŠILJUKOV IN DINKOV.

Pri Hartumu, ki je postal znan za časa Mahdijevega vstanka proti Angležem in Egipčanom v letih 1773.—1818. in je danes prestolnica angleško-egiptskega Sudana, se stekata Modri in Beli Nil. Prvi priteče iz zasneženih vrhov Abesini je, ki je postala pred nedavnim alfa, in omega vse evropske kolonijalne politike, iz držav, kjer raste kava in kjer vlada kralj vseh kraljev. Beli Nil pa, ali kakor se doma imenuje, Bahr el Abjad, priteče iz velikega jezera Viktorija Njanza, torej z juga. Približno 650 km nad izlivom Belega Nila se pričinja na obeh straneh iste reke domovina dveh čvrstih plemen, Šiljuka in Dinke. Prebivalstvo teh dveh plemen, ki sta naseljeni nato daleč proti jugu in čijih prestolnica je Kodok, živi še dandanes svoje primitivno življenje, ki je za nas tako nenavadno v nekih ozirih in do katerega še pravzaprav ni prodrla civilizacija s svojimi reformami.

Črnci iz plemena Šiljuk in Dinka nimajo nobene predstave o bogu v našem smislu, oni so ateisti. Oboji so goli in se ne ločijo mnogo med seboj. Prebivajo v malih, okroglih in s slamo kritih kočah, kakršne so značilna pojava na črnem kontinentu. Živijo v pretežni večini od lova na divje živali, ki jih je po bližnjih savanah neverjetno mnogo. Poljedelstvo ne pride mnogo v poštev, vegetarijansko hrano jim pa nadomešča sadje, ki raste prosto v naravi. Od njihovih obrti je omembe vredno izdelovanje majhnih, dolgih čolnov, nekakih sandolin, ki jim služijo tudi pri lovu na krokodile. Ko smo že govorili o lovu, naj še omenimo, da je lov posebno priljubljen zvečer, ko se zbere ob reki vsa divjad bližnjih gozdov in savan in se pride napajat. Domačini si takrat nalovijo potrebnih živali. Nekateri njihovih običajev so za belega naravnost nezaslišni; tako velja za posebno čast, ako se kdo umije s kravjim urinom. Drugi kraji, drugi običaji!

A višek nenavadnosti tvorita njihova zakonodaja in sodstvo. Sodno oblast ima pri Šiljuku in Dinki »svet starcev«, to pa zato, ker je pri njih starost zelo v časih in ker so po njih naziranju starci v življenju že toliko doživeli in toliko izkusili, da jih že to usposablja za sodnike. Najvišjo oblast ima sicer v vseh ozirih domači kralj, a soditi sme le tedaj, če je dosegel že gotovo starostno dobo, sicer pa mu je dovoljeno le prisostvovanje pri sodnih obravnavah. Kakor je njih življe-

nje preprosto, tudi prestopki riso veliki, velika večina sveta sodnih razprav se suče okoli dveh reči: ženitve in vsega ostalega, kar je s tem v zvezi in okoli goveda. Zakaj, je razvidno iz naslednjega. Oče je absoluten gospodar svoje družine; njegova žena, hčere in sinovi so njegova last, vendar ne tako, da bi smel družino na kak način izrabljati ali da bi smel kakega člana poškodovati. Njegovi so le v toliko, da mu pomagajo pri delu in da jih potem lahko proda drugemu. Oče ima n. pr. hčer; ako ta hčer brez očetovega pritiska pristane na zakon s kakim možem, se domenita oče in bodoči mož o kupni ceni, ki znaša navadno kakih deset do petdeset krav. Ako sta se sporazumela, je postala hči žena in last novega moža, ki ima sedaj lastninsko pravico nad vsemi otroki, ki jih mu bo žena rodila. Sin pa se osamosvoji z ženitvijo in postane gospodar žene in eventualnih otrok (ki pa so, kar se že iz tega da sklepati, vedno zelo številni!). Sploh velja načelo: čim več imaš krav in volov, tem več žen lahko imaš. Tako se zgodi, da imajo kralji Šiljuka in Dinke po dvesto žena, ki so z otroki vred last očeta. Ako pa se hči ni poročila, pa ima vendar več otrok — kajti nezakonska deca je tu zelo pogosta — pripada ona in otroci ne fiktivnemu očetu (nezakonskemu možu te dece), temveč očetu te žene. In kar je za nas pravi paradoks — za žene, ki imajo mnogo nezakonskih otrok, se močje teh plemen zelo potegujejo, ker postane mož obenem lastnik teh otrok. Slično je pri ločitvi zakon. Možne pa, so pri tem najrazličnejše kombinacije, a bistvo ostane le isto: ozadje vseh takih zakonov je čisto navadna umazana špekulacija in radovedni smo, koliko idealizma še more biti pri teh ljudeh!

Dasi so naši pogledi, vsi naši zakoni in vse naše mišljenje popolnoma drugačni, so se vendar še do dandanes ohranili tudi med kulturnimi narodi sledovi teh starih šeg in običajev, le da se jih mi ne zavedamo več!

Vladar, ki ne zna ne čitati ne pisati.

Sultanat Maledivskih otokov, ležečih južno od Indije, je bil več mesecev brez vladarja. To se pri nas nikomur ne bo zdelo važno, kajti težko, da je komu znano, da gre za imenitnega vladarja, ki nosi poseben naslov »vladar tisočernih otokov«. Nenadoma pa je bil novi

sultan končno izvoljen. Sedem pretendentov se je potegovalo za prestol. Šest jih je visoko izobraženih, obvladajo več hindustanskih in evropskih jezikov, poznajo vse zakone in tudi zapadna civilizacija jim ni tuja. In vendar ni bil nobeden izmed njih izvoljen. Prednost so dali knezu Aganžu Malisalu, ki ne zna ne čitati in ne pisati. Ta sklep je vreden pomisleka. Prebivalci Maledivskih otokov so najbrž mislili, da mora biti 50-letni knez, ki je dosegel v življenju mnogo uspehov, ne da bi si pomagal s sredstvi kultiviranih ljudi, modrejši in spretnjši od njih. Ali je bila njihova izbira res prava?

Na grobu žrtve je priznal zločin.

Pred desetimi leti je bil v Neinstadtu pri Magdeburgu umorjen trgovec Mellin. Umora so osumili nekega neznanca in ga tudi obsodili na večletno ječo. Te dni pa je bila v neinstadski bolnišnici operirana neka Paula Meschea. Ko so jo zdravniki narkotizirali, je pričela v nezavesti govoriti tudi o omenjenem umoru. Zdravnikom se je zadeva zdela sumljiva in so jo prijaviли policiji, ki je ugotovila, da sta trgovca Melina umorila Paula Meschea in njen brat. Po narkozi in operaciji so oba aretirali, vendar sta trdovratno zanikala zločin. Ko so pa oba peljali na grob umorjenega trgovca, je bil njun odpor povsem zlomljen in sta drug za drugim zločin skesano priznala.

Zanimiv način zdravljenja revmatizma.

Ruske sovjetske oblasti so poslale neko mlado zdravnico v oddaljene vzhodne kraje, da tam vrši zdravstveno službo. Sedaj se je zdravnica vrnila in pripoveduje prav zanimive stvari. Ena teh je način, kako kmetje v tamkajšnjih krajih zdravijo revmatizem. Neka mlada deklica je trpela na revmatizmu. Po tam kajšnji navadi so jo slekli do golega in jo obmetali s testom. Nato so jo porinili v vročo krušno peč, kjer je ostala tako dolgo, dokler ni bilo testo pečeno. Ko so jo potegnili iz peči so z nje odstranili testo in deklica je bila baje za vselej rešena revmatizma.

Ponovna dražba Napoleonovih pisem.

V Londonu je bila te dni dražba nekaterih pisem slavnega Napoleona in njegove žene Marije Louise. Pismo, ki ga je Napoleon pisal svoji ženi, so prodali za 300 funt šterlingov, beležnico Marije Louise, kjer so neke beležke o njenem potovanju v Mainz, pa za 250 funt šterlingov.

Koliko je vredna žena.

V Alžiru na otoku Chyperu še danes starši muslimanske vere prodajajo svoje hčerkce. Tako na pr. stane vitka deklica 4 do 5.000 Din, debelejša deklica pa veljajo tudi 20.000 Din. Želita Italija in Francija.

Razno

LJUBITELJI DOLENJSKE KAPLJICE!
Pristno dolensko črnino in najboljši Prošek dobite v Automatskem bujetu. 1430

GOSTILNA KEKEC
Meljski hrib, v nedeljo in ponedeljek koncert s plesom. 1689

TAKOJ DOBITE DENAR,
če prodate obnošeno obleko, čevlje itd. v Grajski starinarni. Plača najboljša! 1669

V GOSTILNI »TRST«,
nasproti bolnice, se točijo zdrava, prvovrstna vina za bolnike. Se priporoča gostilničar A. M. Jarc. 1696

Prodam

TRAMINEC
od 5 litrov naprej po Din 8.—
Vaupotič, Košaki. 1687

IZVRSTNO VINO
lastnega pridelka od 10 litrov naprej, Din 7.— in 9.— liter.
Stritarjeva 7. Dolajš. 1688

Morske ribe

ter izborna domača in dalmatinska vina čez ulico 20% popusta v 1702

Podpisani izjavljam, da nisem plačnik za dolgove svoje matere Alojzije Kosi.

Maribor, 18. aprila 1935.

Viktor Kosi
trgovec z usnjem

Maribor, Kralja Petra trg

Grajski kleti Spomnite se CMD

PREKO 200 NOVIH MODERNIH VZORCEV

MOŠKI SRAJC

smo pripravili za Veliko noč iz najboljšega jugoslovanskega in češkega blaga in najfinjših angleških popelinov.

Izbira velika kot še nikoli. Cene nizke kot še nikoli.

Oglejte si! Prepričajte se!

Tovarniška zaloga perila, modna trgovina

Jos. Karničnik, Glavni trg 11

Oglašuite v »Večerniku«